

ישיבת הקיבוץ הדתי - עין צורים

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

קידושין פרק שלישי - דף מספר 2

בס"ד, ב' באלול תשס"א.

פרק האומר - המשנה הראשונה

א. המשנה

1. עיין במשנה הראשונה של הפרק. עמוד על:
 - מבנה המשנה
 - מיקומה בפרק וזיקתה למשניות הבאות (להרחבה - ר"ח אלבק עמ' 310, ד"ה הפרק השלישי)
 - חשוב על הרקע הריאלי של המקרים (הערה - במהלך לימוד דיוני הראשונים, נבחין כי הם מציגים תפיסות שונות בעניין זה).
2. השווה למשנה גיטין פ"ז מ"ג. עמוד על השווה והשונה.

ב. האומר לחבירו

1. נסח ניסוח למדני את מעמדו של שליח כלפי משלחו. לאור זאת, נסח את דין המשנה.
2. ראשונים דנו בחידוש שבדין המשנה:
 - תד"ה האומר
 - רמב"ן ד"ה והלך זה
 - רשב"א ד"ה והלך וקדשה (שאלה למחשבה - מה מאפיין את המקרים בהם אומרים אפקעינהו, ובמה הם נבדלים מהמקרים כאן?)

ג. סוגיית הגמרא

1. קידושין נח: "האומר לחבירו... ארעא דרבנן".
2. עיין בתוספתא יבמות פ"ד ה"ד.
3. עמוד על מבנה הסוגייה - על חלקיה השונים ועל הזיקה ביניהם. (מומלץ להיעזר ב"מעטה מחקרי" שהכין יכין אפשטיין).
4. ירושלמי קידושין פ"א ה"א, ס"ג ע"ג, "האומר לחבירו... יעזוב".
5. להרחבה - על השוואת נוסח הברייתא במקורות השונים, ראה תוספתא כפשוטה ליבמות עמ' 27 ד"ה מה שעשה עשוי.
6. אפיין את השאלות שעמדו על סדר יומם של האמוראים.
7. "מאי שנא התם" - אפיין את ההבדל בין שליח ובין חבר. ראה את היד רמה עמ' שמט-שנ.
8. רבה בר חנה ורב - ראשונים מצטטים בשם ספר מתיבות נוסח אחר לסוגייה.
 - ראה ספר מתיבות, מה' רב"מ לוי'ן סימן כה, עמ' 38-39 ובעמ' 125 אן באוצר הגאונים לקידושין, חלק התשובות סימנים שיז-שכה (עמ' 141-143).
 - ספר מקח וממכר לרב האי גאון, שער לח, ד"ה וכל מי (מה' ליפקוביץ עמ' שנג).
 - תוספתא כפשוטה ליבמות עמ' 27 ד"ה ולהלן.
 - רמב"ם הלכות מכירה פ"ז הל' י-יב ובמ"מ; אישות פ"ט הי"ז ובהג"מ ס"ק ו.
 - להרחבה - רשב"א לב"ק קב: ד"ה ומסתברא (עמ' תקו-תקט); נתיבות המשפט סימן קפג ס"ק ד.
 - להרחבה - יד רמה ד"ה הנותן מעות, עמ' שנב-שנו.
9. להרחבה:
 - שו"ת נודע ביהודה תניינא, אבן העזר, סימנים עא-עב.
 - מומלץ לרפרף בספרו א' שוחטמן, מעשה הבא בעבירה.

ד. עני המהפך בחררה

- הנושא יידון בשיעור כללי על ידי שמעון הקשר. מומלץ לעיין בשיטות היסודיות של הראשונים על הדף - ברש"י ובתוס'. דיון נרחב בשו"ת מהרש"ל סימן לו